

Trykkdato: 10.03.2011

1 Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

· **Produktidentifikator**

· Handelsnavn: **FARGEFORSTERKER**

· Artikkelnummer: 10887, 10888, 11855

· Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes

· Bruk av stoffet/ tilberedning beskyttelsesimpregnering

· **Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet**

· Produsent/leverandør: AKEMI Chemisch technische Spezialfabrik GmbH
Lechstraße 28
D - 90451 Nürnberg

Tel. +49 (0)911 642960

Fax.+49 (0)911 644456

e-mail info@akemi.de

· Avdeling for nærmere informasjoner:

Laboratorie
Dieter Zimmermann
@mail_D.Zimmermann@akemi.de

· Nødnummer:

Avdelig produktsikkerhet AKEMI chemisch technische Spezialfabrik GmbH
Tel. +49(0)911-64296-59
Åpningstider:
Mandag – torsdag fra kl. 07:30 til kl. 16:30
Fredag fra kl. 07:30 til kl. 13:30

2 Viktigste faremomenter

· **Klassifisering av stoff eller stoffblanding**

· Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008

GHS02 Flamme

Flam. Liq. 3 H226 Brennbar væske og damp.

GHS08 Helsefare

Asp. Tox. 1 H304 Kan være livsfarlig hvis det svelges og trenger ned i luftveiene.

GHS05 Etsende virkning

Eye Dam. 1 H318 Forårsaker alvorlige øyeskader.

GHS07

STOT SE 3 H336 Kan forårsake dødsighet og ørhet.

Skin Irrit. 2 H315 Irriterer huden.

· Klassifisering iht. europeisk direktiv 67/548/EEC eller 1999/45/EC

Xn; Helseskadelig

R65: Farlig; Kan forårsake lungeskade ved svelging.

Xi; Irriterende

R41: Fare for alvorlig øyeskade.

R10-66-67: Brannfarlig. Gjentatt kontakt kan medføre tørr eller sprukken hud. Dampene kan føre til at man føler seg søvnnig og fortumlet.

(fortsatt på side 2)

Handelsnavn: FARGEFORSTERKER

(fortsatt fra side 1)

- Spesielle fareinformasjoner for mennesker og miljø: Dampene av produktet er tyngre enn luft og kan legge seg i større konsentrasjoner på gulvet, i gruver, kanaler og kjellere. Produktet må merkes ifølge beregningsprosedyren fastlagt i " EFs almennr direktiv for klassifisering av tilberedninger" - siste gyldige versjon. Ved langvarig eller gjentatt hudkontakt kan det oppstå dermatitt (hudbetennelse) på grunn av at løsemiddelet virker avfettende. Har narkotiserende virkning.
- Klassifiseringssystem: Klassifiseringen tilsvarende aktuelle EF-lister, men er supplementert med informasjonen fra faglitteratur og bedriftsinformasjoner.

· Etikettelementer

- Farebestemmende komponenter ved etikettering: nafta (petroleum), hydrogenbehandlet tung Polydimethylsiloxan, hydroxy-terminert, Reaktionsprodukt mit Trimethoxymethylsilan und N-[3-(Trimethoxysilyl)propyl]-1,2-ethandiamin
- Merking i.h.t. E0S-direktiver: Produktet er iflg. EF-retningslinjer/GefStoffV klassifisert og merket.
- Kjenningsbokstav og farebetegnelse for produktet:

Xn Helseskadelig

- Farebestemmende komponenter ved etikettering: nafta (petroleum), hydrogenbehandlet tung
- R-setninger:
  - 10 Brannfarlig
  - 41 Fare for alvorlig øyeskade
  - 65 Farlig: Kan forårsake lungeskade ved svelging
  - 66 Gjentatt kontakt kan medføre tørr eller sprukken hud
  - 67 Dampene kan føre til at man føler seg søvnnig og forfulmet
- S-setninger:
  - 2 Oppbevares utilgjengelig for barn
  - 16 Holdes vekk fra antennelseskilder - Røyking forbudt
  - 23 Unngå innånding av damp
  - 24/25 Unngå kontakt med huden og øynene
  - 26 Får man stoffet i øynene; skylk straks grundig med store mengder vann og kontakt lege
  - 27/28 Ved kontakt med huden må skitne og gjennomvåte klær tas av umiddelbart og huden må øyeblikkelig vaskes med mye vann og såpe.
  - 29/56 Må ikke komme i avløpssystemet; dette stoffet og dets beholder må håndteres som problemavfall.
  - 36/37/39 Bruk egnede verneklær, vernehansker og vernebriller/ansiktsskjerm
  - 38 Ved utilstrekkelig ventilasjon, må det benyttes egnet åndedrettsvern
  - 46 Ved svelging, kontakt lege omgående og vis denne beholderen eller etiketten
  - 51 Må bare anvendes på godt ventilerte steder
  - 64 Ved svelging: skylk munnen med vann (kun dersom vedkommende er ved bevissthet)

· Andre farer

- Resultater av PBT- og vPvB-vurdering
- PBT: Ikke brukbar.
- vPvB: Ikke brukbar.

* 3 Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

- Beskrivelse: Blanding av nedenstående oppførte stoffer med ufarlige tilsetninger.

(fortsatt på side 3)

Handelsnavn: FARGEFORSTERKER

(fortsatt fra side 2)

· Farlige innholdsstoffer:		
CAS: 64742-48-9 EINECS: 265-150-3 EF-nummer: 649-327-00-6	nafta (petroleum), hydrogenbehandlet tung Xn R65 R10-66-67 Flam. Liq. 3, H226; Asp. Tox. 1, H304; STOT SE 3, H336	50-100%
CAS: 69430-37-1	Polydimethylsiloxan, hydroxy-terminiert, Reaktionsprodukt mit Trimethoxymethylsilan und N-[3-(Trimethoxysilyl)propyl]-1,2-ethandiamin Xi R38-41 Eye Dam. 1, H318; Skin Irrit. 2, H315	12,5-25%
CAS: 67-56-1 EINECS: 200-659-6 EF-nummer: 603-001-00-X	metanol T R23/24/25-39/23/24/25; F R11 Flam. Liq. 2, H225; Acute Tox. 3, H301; Acute Tox. 3, H311; Acute Tox. 3, H331; STOT SE 1, H370	<1%
CAS: 90622-57-4 EINECS: 265-149-8 EF-nummer: 649-422-00-2	destillater (petroleum), hydrogenbehandlede lette Xn R65; N R51/53 R10-66-67 Flam. Liq. 3, H226; Asp. Tox. 1, H304; Aquatic Chronic 2, H411; STOT SE 3, H336	<1%

· Ytterligere informasjoner: Teksten til de fareangivelsene som er inkludert her, kan konsulteres i kapittel 16.

4 Førstehjelpstiltak
· Beskrivelse av førstehjelpstiltak

- Generelle informasjoner: Angrepne personer må ut i frisk luft.
Lagring og transport i stabil sidestilling.
Klær som er tilsølt med produktet må fjernes omgående.
- Etter innånding: Frisklufttilførsel, ved besvær oppsøkes lege.
- Etter hudkontakt: Ved fortsatt hudirritasjon tilkalles lege.
Vask straks med vann og sepe og skyll godt etterpå.
- Etter øyekontakt: Skyll øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann og tilkall lege.
- Etter svelging: Ved fortsatt besvær må lege konsulteres.
- Henvisninger for legen:
- De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket Åndedrettsbesvær
Hodepine
Fortumlet
Svimmelhet
Kvalme
Svette
- Farer Fare for åndedrettsforstyrrelser.
- Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling Ved svelging, mageskylling under tilsetning av aktivkull.

5 Tiltak ved brannslukning

- **Slokkemiddel**
- Egnede slukningsmidler: CO₂, slukningspulver eller vann i spredt stråle. Større branner bekjempes med vann i spredt stråle eller med skum som er motstandsdyktig mot alkohol.
- Av sikkerhetsgrunner ikke egnede slukningsmidler: Vann i full stråle
- **Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger** Ved oppheting og i tilfelle av brann er dannelse av giftige gasser mulig.
Under brann kan det frisettes:
Kullmonoksyd (CO)

(fortsatt på side 4)

Handelsnavn: FARGEFORSTERKER

(fortsatt fra side 3)

- Under visse brannvilkår kan spor av andre giftige stoffer ikke utelukkes.
- **Informasjon vedr. brannbekjempelse**
  - Spesielt verneutstyr: Pust ikke inn eksplosjons- og branngasser.
Bær hel beskyttelsesdrakt.
Bær åndedrettsbeskyttelse egnet for omgivelsesluften.
  - Ytterligere informasjoner Utbrente rester og kontaminert slukningsvann må bortskaffes i.h.t. myndighetenes forskrifter.
Samle sammen kontaminert slukningsvann for seg, må ikke komme ned i kloakker eller avløp.

6 Tiltak ved utilsiktet utslipp

- Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Bruk av åpen ild forbudt.
Bruk åndedrettsbeskyttelse ved innvirkning av damper/støv/aerosol.
Ta på beskyttelsesdrakt. Hold ubeskyttede personer borte.
- Miljøverntiltak: Forhindre at produktet kommer ned i kloakk eller vassdrag.
Ansvarlige myndigheter varsles hvis produktet er kommet ned i vassdrag eller kloakk.
La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.
- Metoder og materiale for oppsamling og opprensing: Ta opp stoffet med væskebindende materiale (sand, kiselgur, syrebindemiddel, universalbindemiddel, sagflis).
Bortskaff kontaminert matereriale som avfall i.h.t. punkt 13.
Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
- Henvising til andre avsnitt Informasjoner om sikker håndtering, se kapittel 7.
Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.
Informasjoner om bortskaffelse/deponering, se kapittel 13.

7 Håndtering og oppbevaring

- Håndtering:
- Forholdsregler for sikker håndtering Hold beholderne tett tillukket.
Lagres kjølig og tørt i godt tillukkede fat.
Beskytt mot varme og direkte solpåvirkning.
Sørg for god romventilasjon, også i gulvhøyde (damper er tyngre enn luft).
Sørg for god ventilasjon/avsugning på arbeidsplassen.
- Henvisninger om brann- og eksplosjonsvern: Bruk av åpen ild forbudt - røyking forbudt.
Gjør tiltak mot elektrostatisk oppladning.
- Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter
- Lagring:
- Krav til lagerrom og beholdere: Må bare oppbevares i originalbeholdere.
Forhindre nedtrengning i gulvet på sikker måte.
- Informasjoner om felles lagring: Lagres adskilt fra oksydasjonsmidler.
Lagres adskilt fra næringsmidler.
- Ytterligere informasjoner om lagervilkårene: Beholderne oppbevares på et godt ventilert sted.
Hold beholderne tett tillukket.

(fortsatt på side 5)

Handelsnavn: FARGEFORSTERKER

(fortsatt fra side 4)

8 Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

· **Ytterligere informasjon om utforming av tekniske anlegg:** Ingen ytterligere informasjon, se punkt 7.

· **Kontrollparametere**

· Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:

67-56-1 metanol

AG	130 mg/m ³ , 100 ppm
H	

· Ytterligere informasjon: Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.

· **Begrensning og kontroll av eksponering**

· Personlig verneutstyr:

· **Generelle verne- og hygienetiltak:** Ikke spis, drikk, røyk eller snus inn under arbeidet.
 Bruk hudbeskyttelsespreparater som er motstandsdyktige mot løsningsmidler før arbeidets begynnelse.
 Forebyggende hudbeskyttelse med hudbeskyttelsessalve.
 Holdes adskilt fra næringsmidler, drikkevarer og fôrstoffer.
 Fjern omgående forurensede, gjennomvætede klær.
 Vask hendene før arbeidspausen og ved arbeidets slutt.
 Gasser/damper/aerosoler må ikke innåndes.
 Unngå berøring med øynene.

· **Åndedrettsvern:**

Filter AX

Ved korttidlig eller liten belastning åndedrettsfilterapparat; ved intensiv eller lengre utsetting: bruk omluft-uavhengig åndedrettsbeskyttelsesapparat.

· **Håndvern:**

Det anbefales forebyggende hudbeskyttelse gjennom bruk av hudbeskyttelsesmiddel.

Etter bruk av hansker må man benytte hudrense- og hudpleiemidler.

AKEMI beskyttende hudkrem anbefalt som beskyttelse av hendene uten samtidig bruk av beskyttelseshandsker:

STOKODERM (<http://www.stoko.com>)

AKEMI beskyttende hudkrem anbefalt for bruk sammen med beskyttelseshandsker:

STOKO EMULSION (<http://www.stoko.com>)

AKEMI beskyttende hudkrem anbefalt for rengjøring av huden etter arbeidet:

FRAPANTOL (<http://www.stoko.com>)

AKEMI beskyttende hudkrem anbefalt til vedlikeholdspløie av huden:

STOKO VITAN (<http://www.stoko.com>)

Beskyttelseshansker

Hanskematerialet må være ugjennomtrengelig og bestandig overfor produktet /stoffet /blandingen.

På grunn av manglende tester kan det ikke gis noen anbefaling om hanskemateriale for produktet /tilberedningsprosessen/ kjemikalieblanding.

Hanskematerialet velges under hensyntagen til holdbarhetstid, gjennomtrengelighet og degradering.

· **hanskemateriale**

Fluorkautsjuk (Viton)

Nitrilkautsjuk

Valget av egnet hanske er ikke bare avhengig av materiale, men også av andre kvalitetskjennetegn og er forskjellig fra produsent til produsent. Da produktet representerer en sammensetning av flere stoffer, kan holdbarheten av hanskematerialet ikke forhåndsberegnes, og denne må testes før bruk.

(fortsatt på side 6)

Handelsnavn: FARGEFORSTERKER

(fortsatt fra side 5)

- gjennomtrengingstid for hanskemateriale
Verdi for gjennomtrengelighet: Level $\geq$ 6, 480 min
Den nøyaktige holdbarhetstiden må bringes på det rene hos hanskeprodusenten og overholdes.
- For kontakt over lengre tid er hansker av følgende materialer egnet:
Fluorkautsjuk (Viton)
Vitoject (KCL, Art No. 890)
Nitrilkautsjuk
Camatril (KCL, Art No. 730, 731, 732, 733)
- Som beskyttelse mot sprut er hansker av følgende materialer egnet:
Nitrilkautsjuk
Camatril (KCL, Art No. 730, 731, 732, 733)
- Hansker av følgende materialer er ikke egnet:
Naturkautsjuk (Latex)
Hansker av lær
Hansker av tykt stoff
- Øyevern:
 Tettsittende vernebrille
- Kroppsvern:
Arbeidsbeskyttelsesdrakt

9 Fysiske og kjemiske egenskaper
· Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

· alminnelige opplysninger

· Utseende:

Form:	Flytende
Farge:	Fargeløs
Lukt:	Karakteristisk

· pH-verdi: ikke anvendelig· Tilstandsendring

Smeltepunkt/smelteområde:	Ikke bestemt.
Kokepunkt/kokeområde:	180°C

· Flammepunkt: $> 40^{\circ}\text{C}$ · Antennelsestemperatur: 240°C · Selvantennelighet: Produktet er ikke selvantennelig.· Eksplisjonsfare: Produktet er ikke eksplisjonsfarlig. Dannelse av eksplisjonsfarlige damp-/luftblandinger er dog mulig.· Eksplisjonsgrenser:

Nedre:	0,6 Vol %
Øvre:	7,0 Vol %

· Damptrykk ved 20°C: 1 hPa· Tetthet ved 20°C: $0,78 \text{ g/cm}^3$ · Løslighet i / blandbarhet med vann:

Ikke, hhv. lite blandbar.

· Viskositet:

Dynamisk:	Ikke bestemt.
Kinematisk ved 20°C:	11 s (DIN 53211/4)

(fortsatt på side 7)

Handelsnavn: FARGEFORSTERKER

(fortsatt fra side 6)

- Løsningsmiddelandel:
- Organiske løsningsmidler: 80,4 %

10 Stabilitet og reaktivitet

- **Reaktivitet**
- Kjemisk stabilitet
- Termisk spaltning / vilkår som må unngås: Ingen spaltning ved formålsriktig lagring og håndtering.
- **Mulighet for farlige reaksjoner** Reaksjoner med sterke oksydasjonsmidler. Utvikling av antennelige gasser/damper.
- **Farlige nedbrytningsprodukter:** Kullmonoksyd og kuldioksyd

11 Opplysninger om helsefare

- **Informasjon om toksikologiske virkninger**
- Akutt toksisitet:

- Klassifiseringsrelevante LD/LC50-verdier:

64742-48-9 nafta (petroleum), hydrogenbehandlet tung

Oral	LD50	>5000 mg/kg (rat)
Dermal	LD50	>3000 mg/kg (rabbit)
Inhalativ	LC50	>12 mg/l (rat)

- **Primær irritasjonsvirkning:**
- på huden: Ingen irriterende virkning.
- på øyet: Sterk etsende virkning med fare for alvorlige øyenskader.
- Sensibilisering: Ingen sensibiliserende virkning kjent
- Ytterligere toksikologiske henvisninger: På bakgrunn av beregningsmetoden iflg. EF's generelle klassifiseringsretningslinje for tilberedninger i siste gyldige utgave oppviser produktet følgende farer:
Irriterende

12 Miljøopplysninger

- **Giftighet**

- Akvatisk toksisitet:

64742-48-9 nafta (petroleum), hydrogenbehandlet tung

EC50	> 1000 mg/l (green alge)
	>1-<10 mg/l (bacteria)
	> 1000 mg/l (daphnia magna)
LC50	> 1000 mg/l (piscis)
LL50/96h	51 mg/l (rainbow trout)

- **Ytterligere økologiske informasjon:**
- Generelle informasjon: Ikke la stoffet komme ufortynnet ned i grunnvannet, i vassdrag eller i kloakker. Vannfareklasse 1 (D) (Selvklassifisering): lett farlig for vann
- **Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- PBT: Ikke brukbar.
- vPvB: Ikke brukbar.

(fortsatt på side 8)

Handelsnavn: FARGEFORSTERKER

(fortsatt fra side 7)

13 Fjerning av kjemikalieavfall**· Metoder for avfallsbehandling**

- Anbefaling: Må ikke bortskaffes sammen med husholdningsavfall. Må ikke komme ned i kloakk.

· Europeiske avfallslisten

20 00 00	Kommunalt avfall (husholdningsavfall og lignende avfall fra handel, industri og institusjoner) herunder separat innsamlede fraksjoner
20 01 00	separat innsamlede fraksjoner (unntatt 15 01)
20 01 13*	løsemidler

· Ikke rengjort emballasje:

- Anbefaling: Kontaminerte emballasjer skal tømmes så godt som mulig. De kan deretter, etter tilsvarende rengjøring, tilføres recycling.
- Anbefalt rengjøringsmiddel: Alkohol

14 Opplysninger om transport**· Landtransport ADR/RID (grenseoverskridende):**

- ADR/RID-GGVSEB-klasse: 3 (F1) Brannfarlige væsker
- Kemler-tall: 30
- UN-nummer: 3295
- Emballasjegruppe: III
- Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse: 3295 HYDROKARBONER, FLYTENDE, N.O.S., Blanding

· Skipstransport på hav IMDG:

- IMDG-klasse: 3
- UN-nummer: 3295
- Label: 3
- Emballasjegruppe: III
- EMS-nummer: F-E,S-D
- Marine pollutant: Nei
- Korrekt teknisk navn: HYDROCARBONS, LIQUID, N.O.S., mixture

· Lufttransport ICAO-TI og IATA-DGR:

- ICAO/IATA-klasse: 3
- UN/ID-nummer: 3295
- Label: 3
- Emballasjegruppe: III
- Korrekt teknisk navn: HYDROCARBONS, LIQUID, N.O.S., mixture

· UN "Model Regulation":

UN3295, HYDROKARBONER, FLYTENDE, N.O.S., Blanding, 3, III

(fortsatt på side 9)

